

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Iurie Bejenaru
Ion Druță
Nicolae Craiu
Tamara Chișca-Doneva

examinînd recursul declarat de către Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra, reprezentăți de avocatul Coadă Tudor,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra împotriva Asociației de Economii și Împrumut „Supercredit” cu privire la recunoașterea nulității contractului de împrumut și la cererea recinvențională a Asociației de Economii și Împrumut „Supercredit” împotriva lui Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra cu privire la încasarea datoriei și exercitarea dreptului de ipotecă,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 07 aprilie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de Asociația de Economii și Împrumut „Supercredit”, casată hotărîrea Judecătoriei Rîșcani din 18 iunie 2015 și emisă o nouă hotărîre prin care acțiunea lui Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra a fost respinsă, iar acțiunea Asociației de Economii și Împrumut „Supercredit” a fost admisă,

c o n s t a t ă:

La 23 martie 2012, Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra au depus cerere de chemare în judecată împotriva Asociației de Economii și Împrumut „Supercredit” cu privire la recunoașterea nulității contractului de împrumut.

În motivarea cererii reclamanții Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra au invocat că împreună cu feciorii lor Garbuz Ghenadie și Garbuz Marin, precum și cu familia Cojocar se ocupă cu agricultura în cadrul gospodăriei țărănești, cultivînd 7,55 ha de teren agricol.

Susțin că din cauza lipsei resurselor financiare pentru finanțarea afacerii în luna februarie și aprilie 2007 de către membrii gospodăriei țărănești au fost luate împrumuturi de la AEÎ „Supercredit” din sat. Pîrjota, r-l Rîșcani.

Iar în acest sens, relevă că la 09 februarie 2007, conform contractelor de împrumut încheiate cu AEÎ „Supercredit”, membrii gospodăriei țărănești au primit împrumuturi a câte 15 000 lei fiecare, cu dobînda anuală de 27 %, după cum urmează: Garbuz Alexandra pe un termen de 24 luni; Garbuz Alexandru pe un termen de 24

luni; Garbuz Ghenadie pe un termen de 24 luni; Mandalac Lidia pe un termen de 36 luni; Cojocaru Ghenadii pe un termen de 24 luni; Cojocaru Tatiana pe un termen de 24 luni.

Totodată, la 09 februarie 2007, membrul gospodăriei țărăneștii Garbuz Marin a încheiat contractul de împrumut cu AEÎ „Supercredit”, primind un împrumut în mărime de 6000 lei pe un termen de 24 luni cu dobânda anuală de 27 %.

De asemenea, s-a arătat că la 18 aprilie 2007, membrii gospodăriei Cojocaru Fiodor și Cojocaru Maria au primit de la AEÎ „Supercredit” încă două împrumuturi a câte 15 000 lei fiecare pe un termen de 36 luni cu dobânda de 27 % anual.

Astfel, relatează reclamantul că toți membrii gospodăriei țărănești au primit de la AEÎ „Supercredit” împrumuturi în suma totală de 126 000 lei.

Mai învederează că pe parcursul valabilității contractelor de împrumut menționate anterior, regulat au fost efectuate achitățile pentru stingerea împrumuturilor, precum și achitarea dobânzilor și penalităților, însă, la sfârșitul anului 2009, începutul anului 2010, s-a acumulat o datorie la împrumut, dobândă și penalitate.

Remarcă că potrivit calculelor efectuate de către directorul executiv al AEÎ „Supercredit”, Pleșca Eugenia, suma datoriei constituia 60 000 lei la împrumuturi și 29 392 lei pe dobândă și penalitate, ce se confirmă prin calculările scrise ale Eugeniei Pleșca.

Relevă că din cauza recoltei mici și a lipsei veniturilor, gospodăria țărănească nu a avut posibilitate de a stinge concomitent toate datoriile și în legătură cu aceasta au solicitat acordarea unui termen suplimentar pentru achitarea acestora.

Astfel, susțin că s-a propus încheierea unui contract de împrumut simulat, prin care reclamantilor chipurile a fost acordat un împrumut în mărime de 90 000 lei pe un termen de 36 luni cu o dobândă de 31 % anual, iar suma împrumutului a fost propusă reieșind din calculele datoriilor în sumă de 89 392 lei conform contractelor reale, dintre care 29 392 lei constituia datoria la dobândă și penalitate.

În această ordine de idei, susțin că din cauza unui concurs de împrejurări grele în plan material și fără a conștientiza intenția dolosivă a Eugeniei Pleșca au acceptat propunerea dată, și la 12 ianuarie 2010 de către ultima au fost eliberate 15 bonuri de plată precum că, Garbuz Alexandru, Garbuz Alexandra, Garbuz Ghenadii, Garbuz Marin, Mandalac Lidia, Cojocaru Maria și Cojocaru Fiodor, chipurile au achitat datoria la împrumut, dobânda și penalitatea în mărime de 89 392 lei.

În schimb Garbuz Alexandru a semnat contractul din aceeași dată, adică la 12 ianuarie 2010, conform căruia AEÎ „Supercredit” chipurile i-a acordat un împrumut în mărime de 90 000 lei pe un termen de 36 luni cu o dobândă de 31 % anual.

Prin urmare, consideră reclamantul că actul juridic indicat este simulat, adică nu se presupunea nici o relație reală și careva relații nu au parvenit, astfel în realitate împrumutătorul nu a transmis bani împrumutatului și ultimul nu i-a primit, actul juridic fiind încheiat cu intenția de a ascunde alte afaceri care anterior au avut loc între părți.

Iar, invocând art. 869 alin. (1) din Codul civil, susțin reclamantul că rata dobânzii stabilită în pct. 2.1 al contractului de împrumut în mărime de 31% anual nu se află într-o relație rezonabilă cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei și o depășește mai mult de 6 ori.

Astfel, declară că conform calculelor prezentate de către directorul AEÎ „Supercredit”, în notificarea pe numele lui Garbuz Alexandru Ion, pentru datoria

de 60 000 lei avută la 12 ianuarie 2010, asociația la 31 ianuarie 2012 a cerut 207 965,5 lei.

În consecința, conchid că un astfel de comportament din partea AEÎ „Supercredit” contrazice principiilor generale și sensului legislației civile.

În drept, reclamantii și-au întemeiat cererea pe dispozițiile art. 220 alin. (2), art. 221, art. 867, art. 869 din Codul civil.

Solicită, recunoașterea nulității absolute a contractului de împrumut din 12 ianuarie 2010, încheiat între AEÎ „Supercredit” și Garbuz Alexandru Ion din considerentele că el prevede un act juridic simulat și contravine legii.

La 01 octombrie 2014, AEÎ „Supercredit” a depus cererea de chemare în judecată împotriva lui Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra cu privire la încasarea datoriei și exercitarea dreptului de ipotecă.

În motivarea cererii reclamantul a invocat că la data de 12 ianuarie 2010, între AEÎ „Supercredit” în calitate de împrumutător și Garbuz Alexandru, în calitate de împrumutat a fost încheiat contractul de împrumut nr. 01/TL/2010, obiectul căruia a constituit acordarea sumei de 90 000 lei, cu indicarea condițiilor de folosință a împrumutului de rambursare până la data de 20 ianuarie 2013.

Susține că atât rambursarea împrumutului primit de către beneficiar, plata dobânzilor și a penalităților și acordul de a gaja casa de locuit cu nr. cadastral 7138119073, situată în sat. Pîrjota, r-l Rîșcani, a fost garantată de către soția Garbuz Alexandra Alexandru.

Menționează că pentru asigurarea rambursării integrale și în timp util a împrumutului, dobânzile pentru utilizarea lui și altor plăți, conform contractului de gaj nr. 01/TL/2010 din 12 octombrie 2010, autentificat notarial cu nr. 157 din 12 ianuarie 2010, de către notarul privat Russu Gheorghe, au fost puse în gaj bunurile imobile în sumă totală de 140 000 lei.

Indică că din motive necunoscute până la momentul de față împrumutatul nu a executat corespunzător obligațiile asumate în baza contractului de împrumut nr. 01/TL/2010 din 12 ianuarie 2010, fiind acumulate datorii și anume împrumutul în mărime de 90 000 lei, dobînda contractuală restantă în mărime de 85 250 lei, penalitatea la împrumutul restant în mărime de 81 000 lei, penalitatea la dobînda restantă în mărime de 76 725 lei.

Argumentează că pentru perioada de la scadența împrumutului 20 ianuarie 2013 până la data depunerii cererii de chemare în judecată 30 septembrie 2014, cu referire la art. 619 din Codul civil, AEÎ „Supercredit” are dreptul la calcularea dobânzi de întârziere ce constituie suma de 13 194 lei.

Insistă că nerambursarea împrumutului și neachitarea dobânzii constituie o încălcare a clauzelor contractuale.

Relevă că a expediat în adresa pîrîților notificări privind stingerea datoriilor, care au fost neglijate, iar datoria pînă în ziua înregistrării cererii de chemare în judecată nu a fost stinsă.

Mai afirmă că la data de 30 iunie 2014 cu nr. de ieșire 26, AEÎ „Supercredit” a expediat la Oficiul Cadastral Teritorial Rîșcani un preaviz de executare a dreptului de gaj, la care soții Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra nu au reacționat.

Prin urmare, invocă că se constată faptul că părțile contractului Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra nu și-au onorat obligațiile asumate, fapt prin ce AEÎ

„Supercredit” i se cauzează prejudicii materiale considerabile realizate prin imposibilitatea de a dispune de mijloace bănești.

La fel, menționează că, litigiul nu poate fi soluționat pe cale amiabilă, consideră că este necesar de a obliga pârții de a restitui sumele restante.

În drept, reclamantul și-a întemeiat cererea pe dispozițiile art. art. 8-11, art. 195, art. 199, art. 206, art. 208, art. 210, art. 488, art. 490 alin. (2), art. art. 512-514, art. art. 530-531, art. 533, art. 572 alin. (2), art. 585, art. 602, art. 603, art. 619, art. art. 666-668, art. 867, art. 869, art. 871, art. 872, art. 1146 din Codul civil; art. art. 20-21 din Codul familiei; art. 71 din Legea cu privire la gaj nr. 449-XV din 30 iulie 2001.

Solicită, încasarea sumei datoriei în mod solidar în mărime de 346 169 lei, ceia ce constituie datoria de bază a împrumutului 90 000 lei, dobânda restantă în mărime de 85 250 lei, penalitatea la împrumutul restant în mărime de 81 000 lei, penalitatea la dobânda restantă în mărime de 76 725 lei și dobânda de întârziere în mărime de 13 194 lei; transmiterea în posesie silită bunul gajat: casa de locuit individuală cu suprafața de 77,6 m.p., situată pe adresa sat. Pîrjota, r-l Rîșcani, ce aparține cu drept de proprietate lui Garbuz Alexandru; a terenurilor și obiectelor aferente acestora cu numerele cadastrale: 7138119073; 7138119073 01; 02; 03; 04; 05; 06, evaluat de către părți în sumă de 140 000 lei; evacuarea tuturor locatarilor din bunul transmis în posesia AEÎ „Supercredit” și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriai Rîșcani din 19 noiembrie 2014, cererea de chemare în judecată depusă de Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra împotriva AEÎ „Supercredit” cu privire la recunoașterea nulității contractului de împrumut și cererea de chemare în judecată a AEÎ „Supercredit” împotriva lui Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra cu privire la încasarea datoriei, transmiterea gajului în posesie și exercitarea dreptului de ipotecă au fost conexe într-un singur proces.

Prin hotărîrea Judecătoriai Rîșcani din 18 iunie 2015, acțiunea înaintată de Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra a fost admisă integral, fiind recunoscut nul contractul nr. 01/TL/2010 din 12 ianuarie 2010 încheiat între AEÎ „Supercredit” și Garbuz Alexandru și încasat din contul AEÎ „Supercredit” în beneficiul lui Garbuz Alexandru suma de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, iar acțiunea AEÎ „Supercredit” a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 07 aprilie 2016, a fost admis apelul declarat de către AEÎ „Supercredit”, casată hotărîrea primei instanțe și emisă o nouă hotărîre prin care acțiunea înaintată de Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra a fost respinsă ca neîntemeiată, iar acțiunea înaintată de AEÎ „Supercredit” a fost admisă, fiind încasat din contul lui Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra în beneficiul AEÎ „Supercredit” suma de 90 000 lei cu titlu de datorie de bază, suma de 85 250 lei cu titlu de dobândă contractuală, suma de 81 000 lei cu titlu de penalitate la împrumut, 76 725 lei cu titlu de penalitate la dobândă, 39 396,58 lei cu titlu de dobânda de întârziere. Totodată întru achitarea datoriei a fost dispusă deposedarea și transmitere silită în posesia AEÎ „Supercredit” pentru înstrăinare bunul ipotecat: casa de locuit individuală de 77,6 m.p. cu nr. cadastral 7138119073, situată în sat. Pîrjota, r-l Rîșcani, a terenurilor și obiectelor aferente acestora cu numerele cadastrale 7138119073 01; 02; 03; 04; 05; 06, ce aparțin cu drept de proprietate lui Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra, cu evacuarea tuturor persoanelor din bunul menționat și s-a încasat de la Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra în beneficiul AEÎ „Supercredit” cheltuielile de

judecată în sumă de 31 623 lei, ce constau din 21 623 lei cu titlu de taxe și 10 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

La 28 aprilie 2016, Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra, reprezentați de avocatul Coadă Tudor au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului recurenții au invocat dezacordul cu decizia instanței de apel considerînd-o neîntemeiată și emisă cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, fiind pasibilă de casare.

Astfel, susține că instanța de apel la emiterea deciziei nu a ținut cont de toate circumstanțele și nu a aplicat corect legea.

Invocă în susținerea poziției sale interpretarea greșită a prevederilor art. 210 alin. (1) și art. 211 din Codul civil, care prevede că trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului. Nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părțile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic.

Cu referire la textul normelor citate, consideră că instanța de apel incorect a dispus că nu pot fi reținute în calitate de probe declarațiile martorilor, care demonstrează faptul că AEÎ „Supercredit” nu a avut intenția să execute obligația de a transmite banii din momentul încheierii actului, respectiv actul încheiat nu a întărit voința îndreptată spre nașterea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

Remarcă că instanța de apel a aplicat eronat prevederile art. 221 alin. (2) din Codul civil, care prevede că actul juridic încheiat cu intenția de a ascunde un alt act juridic (act juridic simulat) este nul.

În aceste condiții apreciază că din probele acumulate s-a demonstrat că în realitate la data de 12 ianuarie 2010 nu s-a încheiat un contract nou de împrumut în sumă de 90 000 lei, dar i-a fost prelungit termenul de a restitui suma datorată din contractul vechi.

Astfel, insistă că s-a ascuns actul de prelungire a termenului printr-un contract de împrumut, iar contractul de împrumut fiind simulat urmează a fi declarat nul de către instanță.

La capitolul dat, mai invocă că instanța de apel în urma erorilor comise a aplicat legea care nu trebuia să fie aplicată și anume prevederile art. 572 alin. (2) din Codul civil concluzionînd că Garbuz Alexandru nu și-a îndeplinit obligația de restituire a împrumutului.

Consideră concluzia instanței în sensul enunțat eronată, ori Garbuz Alexandru nu era obligat să restituie suma de 90 000 lei în baza unui contract de împrumut simulat, în special dat fiind faptul că nu a primit suma de 90 000 lei.

Ținînd cont de circumstanțele arătate, invocă că nici celelalte capete de cerere cu privire la dobîndă, clauza penală și exercitarea dreptului de gaj nu urmau a fi admise de instanța de apel.

Totodată, menționează și faptul că instanța de apel ignorînd prevederile art. 869 alin. (1) și alin. (2) din Codul civil, greșit a stabilit că dobînda prevăzută la contractul de împrumut în mărime de 31 % anual, se află într-o relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei.

La fel invocă că, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art. 268 lit. a) din Codul civil, care indică că se prescriu în termen de 6 luni acțiunile privind încasarea penalității, or cererea de chemare în judecată a fost depusă la data de 30 septembrie 2014, însă scadența conform contractului simulat era la data de 20 ianuarie 2013, ce ar însemna încălcarea termenului de 6 luni.

În continuare, remarcă recurentul că în contextul în care contractul de împrumut este nul, iar contractul de gaj este subsecvent lui, rezultă și nulitatea acestuia în baza art. 219 alin. (1) din Codul civil.

La 26 iulie 2016, AEÎ „Supercredit”, reprezentată de avocatul Isiumbeli Valeriu a depus referință prin care a invocat inadmisibilitatea recursului declarat de către Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra, reprezentați de avocatul Coadă Tudor.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei instanței de apel din 07 aprilie 2016 a fost expediată în adresa recurenților la 25 aprilie 2016, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire cu nr. 9013 (f. d. 202, vol. III).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul la 28 aprilie 2016 în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel.

Înaintînd acțiunea în judecată împotriva AEÎ „Supercredit”, Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra au solicitat recunoașterea nulității absolute a contractului de împrumut din 12 ianuarie 2010, încheiat între AEÎ „Supercredit” și Garbuz Alexandru Ion din considerentele că el prevede un act juridic simulat și contravine legii.

La rîndul său, AEÎ „Supercredit” a formulat cererea de chemare în judecată împotriva lui Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra, solicitînd încasarea sumei datoriei în mod solidar în mărime de 346 169 lei, ceia ce constituie datoria de bază a împrumutului 90 000 lei, dobînda restantă în mărime de 85 250 lei, penalitatea la împrumutul restant în mărime de 81 000 lei, penalitatea la dobînda restantă în mărime de 76 725 lei și dobînda de întîrziere în mărime de 13 194 lei; transmiterea în posesie silită bunul gajat: casa de locuit individuală cu suprafața de 77,6 m.p., situată pe adresa sat. Pîrjota, r-l Rîșcani, ce aparține cu drept de proprietate lui Garbuz Alexandru; a terenurilor și obiectelor aferente acestora cu numerele cadastrale: 7138119073; 7138119073 01; 02; 03; 04; 05; 06, evaluat de către părți la sumă de 140 000 lei; evacuarea tuturor locatarilor din bunul transmis în posesia AEÎ „Supercredit” și încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia admiterii integrale a acțiunii înaintate de Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra și respingerii acțiunii înaintate de AEÎ „Supercredit” ca neîntemeiată, fiind recunoscut nul contractul nr. 01/TL/2010 din 12 ianuarie 2010 încheiat între AEÎ „Supercredit” și

Garbuz Alexandru și încasat din contul AEÎ „Supercredit” în beneficiul lui Garbuz Alexandru suma de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

Judecînd apelul declarat de către AEÎ „Supercredit”, instanța de apel motivat și amplu argumentat, pronunțîndu-se asupra tuturor aspectelor importante pentru soluționarea pricinii, temeinic a ajuns la concluzia admiterii apelului declarat de către AEÎ „Supercredit”, ilegalității hotărîrii primei instanțe și corect a emis o nouă hotărîre prin care acțiunea înaintată de Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra a fost respinsă ca neîntemeiată, iar acțiunea înaintată de AEÎ „Supercredit” a fost admisă.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține că materialele cauzei denotă cu certitudine faptul că conform contractului de împrumut nr. 01/TL/2010 din 12 ianuarie 2010, Garbuz Alexandru a primit de la AEÎ „Supercredit” un împrumut în sumă de 90 000 lei pe un termen de 36 luni cu termenul final de rambursate la 20 ianuarie 2013, cu o dobîndă anuală de 31 % (f. d. 4, vol. II).

Conform conținutului contractului de împrumut rambursarea împrumutului primit de către Garbuz Alexandru de la AEÎ „Supercredit”, plata dobînzii și penalităților a fost garantată de fidejutorul Garbuz Alexandra.

La fel, din materialele cauzei rezultă că prin dispozițiile de plată nr. 08 din 12 ianuarie 2010, Garbuz Alexandru a primit în baza contractului de împrumut nr. 01/TL/2010 din 12 ianuarie 2010, suma împrumutului în valoare de 90 000 lei, iar din suma împrumutului acordat, conform pct. pct. 2.3-2.4 al contractului de împrumut sus menționat, rezultă că a fost perceput comisionul de 4 % de la suma împrumutului acordat, ce constituie 3600 lei (f. d. 98, vol. I; f. d. 4, vol. II).

Astfel, conform prevederilor art. 867 alin. (1) din Cod civil prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

În sensul normei citate, este de înțeles că contractul de împrumut reprezintă o înțelegere (acord) conform căreia împrumutătorul se obligă să dea în proprietate împrumutatului bani sau alte bunuri fungibile, iar ultimul se obligă să restituie aceeași sumă de bani sau bunuri de același gen, calitate sau cantitate.

La fel, contractul de împrumut impune condiția ca în cazul împrumuturilor bănești predarea cu titlu de împrumut în vederea încheierii contractului să fie efectuată în așa mod încît împrumutatul să poată dispune de sumele împrumutate din momentul acordării împrumutului.

Potrivit art. 195 din Codul civil, act juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

Conform art. 666 alin. (1) și alin. (2) din Codul civil, contract este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice. Contractului îi sînt aplicabile normele cu privire la actul juridic.

În conformitate cu art. 667 alin. (1) din Codul civil, părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte și pot stabili conținutul lor.

Conform art. 217 alin. (1) Cod civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu.

Iar, conform art. 221 alin. (2) din Codul civil, actul juridic încheiat cu intenția de a ascunde un alt act juridic (actul juridic simulat) este nul. Referitor la actul juridic avut în vedere de părți se aplică regulile respective.

În interpretarea corectă a normei enunțate, instanța de recurs relevă că actul juridic simulat implică existența de fapt a două acte, dintre care unul este aparent și nu este menit să producă nici un efect, iar altul este secret, care diferă de cel aparent privitor la natura, părțile sau conținutul operației juridice. Actele juridice simulate au menirea să creeze o aparență juridică pentru terți și implică o neconcordanță intenționată între voința reală și voința declarată.

Aceasta deoarece, argumentele lui Garbuz Alexandru se combat prin constatările stabilite la caz că contractul de împrumut nr. 01/TL/2010 din 12 ianuarie 2010 a fost menit să producă efecte juridice or, însăși reclamantii Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra au invocat în acțiune că suma de 90 000 lei urma să stingă datoriile pe alte contracte de împrumut care au ajuns la scadență.

Astfel, corect s-a reținut faptul că contractul de împrumut enunțat nu este simulat deoarece în așa mod au fost stinse datoriile pe alte contracte de împrumut, intimații recunoscând că au datorie la alte contracte de împrumut.

Invocarea recurențelor precum că instanța de apel nu a atribuit o forță probantă declarațiilor martorilor care demonstrează faptul că anume AEÎ „Supercredit” nu a avut intenția să execute obligația de a transmite banii la momentul încheierii contractului de împrumut și intenția de a produce efecte juridice, se combat prin faptul că recurenții au recunoscut faptul că au datorie la alte contracte de împrumut, iar contractul de împrumut nr. 01/TL/2010 din 12 ianuarie 2010 a fost încheiat cu scopul de a stinge aceste datorii, faptele care nu au fost negate de către AEÎ „Supercredit”, deoarece în corespundere cu art. 123 alin. (6) CPC, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat, în circumstanțele în care din materialele cauzei rezultă cu certitudine că prin dispozițiile de plată nr. 08 din 12 ianuarie 2010, Garbuz Alexandru a primit în baza contractului de împrumut nr. 01/TL/2010 din 12 ianuarie 2010, suma împrumutului în valoare de 90 000 lei, iar din suma împrumutului acordat, conform pct. pct. 2.3-2.4 al contractului de împrumut sus menționat, a fost perceput comisionul de 4 % de la suma împrumutului acordat, ce constituie 3600 lei (f. d. 98, vol. I; f. d. 4, vol. II).

Mai mult ca atât, este cert și faptul că rambursarea împrumutului a fost garantată prin încheierea contractului de gaj nr. 01/TL/2010 din 12 ianuarie 2010, autentificat notarial și înregistrat în Registrul bunurilor imobile (f. d. 4-5, vol. II), aceste acțiuni au fost efectuate de către ambele părți și sunt concludente și suficiente pentru a constata că părțile actului juridic contestat au avut intenția clară și certă cu privire la menirea acestuia de a produce efecte juridice.

Analizând aceste condiții în raport de situația din cauză, este de reținut, că instanța de apel în mod justificat a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii lui Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra cu privire la recunoașterea nulității contractului de împrumut ca fiind unul simulat, deoarece s-a constatat că contractul în cauză a fost încheiat cu scopul de a produce efecte juridice, și anume scopul unei părți de a primi

bani și scopul celeilalte părți de a-i fi restituită suma împrumutului la scadență și achitarea dobânzilor contractuale aferente împrumutului.

De altfel, este cert și faptul că rambursarea împrumutului a fost garantată prin încheierea contractului de gaj nr. 01/TL/2010 din 12 ianuarie 2010, autentificat notarial sub nr. 157 și înregistrat în Registrul bunurilor imobile (f. d. 4-5, vol. II), aceste acțiuni au fost efectuate de către ambele părți și sunt concludente și suficiente pentru a constata că părțile actului juridic contestat au avut intenția clară și certă cu privire la menirea acestuia de a produce efecte juridice.

În susținerea concluziei care a format convingerea temeiniciei soluției instanței de apel cu privire la admiterea acțiunii AEÎ „Supercredit” împotriva lui Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra cu privire la încasarea datoriei și exercitarea dreptului de ipotecă, instanța de recurs reține și faptul că prin contractului de împrumut nr. 01/TL/2010 din 12 ianuarie 2010, Garbuz Alexandru a primit de la AEÎ „Supercredit” un împrumut în sumă de 90 000 lei pe un termen de 36 luni cu termenul final de rambursate la 20 ianuarie 2013, cu o dobândă anuală de 31 % (f. d. 4, vol. II).

În cauză sunt incidente și prevederile cu art. 572 alin. (1) și alin. (2) din Codul civil, care indică că temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

La acest capitol, instanța de recurs reține drept corectă concluzia instanței de apel cu referire la faptul că recurentul Garbuz Alexandru nu și-a îndeplinit obligația conform contractului de împrumut sus enunțat și nu a restituit la timp împrumutul, din care considerente just a ajuns la concluzia de a încasa de la Garbuz Alexandru suma împrumutului de 90 000 lei.

Potrivit art. 869 alin. (1), (3) și (4) din Codul civil, în baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, care trebuie să se afle într-o relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei. Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul încheierii contractului și cel al restituirii împrumutului dacă în contract nu este prevăzut altfel. În cazul în care împrumutatul nu plătește dobânda în termen, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a împrumutului și a dobânzii aferente.

Isr prevederile art. 872 alin. (2) Cod civil, reglementează că dacă în contract este prevăzută restituirea împrumutului în rate și împrumutatul nu restituie în modul stabilit nici cel puțin o rată, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a întregului împrumut și a dobânzii aferente.

Conform prevederilor art. 17 din normele de prudență financiară aprobate prin anexa la hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 17/8 din 30 aprilie 2008, rata dobânzii la împrumuturile acordate de către asociație trebuie să fie stabilită la un nivel suficient pentru a acoperi cheltuielile privind dobânzile la mijloacele financiare atrase, cheltuielile suportate și constituirea și/sau menținerea rezervei instituționale la nivelul minim stabilit la art. 33 din Legea nr. 139 din 21 iunie 2007 cu privire la asociațiile de economii și împrumut.

În cadrul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine faptul că, la data de 12 ianuarie 2013, a expirat termenul de 36 luni pentru care a fost acordat împrumutul, cu toate acestea Garbuz Alexandru nu și-a onorat obligațiunile contractuale privind rambursarea la timp a împrumutului și a dobânzii contractuale.

În conformitate cu prevederile art. 624 alin. (1)-alin. (3) din Cod civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun. Prin clauză penală se poate garanta numai o creanță valabilă. Clauza penală poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate.

Raportînd la caz cadrul legal enunțat și reieșind din constatările suscite, instanța de recurs reține drept justă concluzia instanței de apel cu privire la admiterea acțiunii și încasarea din contul lui Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra în beneficiul AEÎ „Supercredit” a sumelor: suma de 90 000 lei cu titlu de datorie de bază, suma de 85 250 lei cu titlu de dobîndă contractuală, suma de 81 000 lei cu titlu de penalitate la împrumut, suma de 76 725 lei cu titlu de penalitate la dobîndă și suma de 39 396,58 lei cu titlu de dobînda de întîrziere, cu atît mai mult că la încheierea contractului de împrumut nr. 01/TL/2010 din 12 ianuarie 2010 părțile contractante au stabilit că pentru sumele restante ale împrumutului și dobînzii aferente se percep penalități în mărime de 0.5 % pentru fiecare zi de întîrziere (f. d. 4-verso, vol. II), iar în cadrul examinării cauzei s-a stabilit incontestabil faptul că Garbuz Alexandru nu a achitat nici una din sumele prevăzute în contractul de împrumut.

Sunt lipsite de sens și apreciate critic de instanța de recurs susținerile recurentului cu privire la faptul că suma de 85 250 lei cu titlu de dobîndă contractuală este mai mare decît rata prevăzută de Banca Națională a Moldovei, deoarece reieșind din prevederile art. 17 din normele de prudență financiară aprobate prin anexa la hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 17/8 din 30 aprilie 2008, și prevederile art. 33 din Legea nr. 139 din 21 iunie 2007 cu privire la asociațiile de economii și împrumut, AEÎ „Supercredit” a fost în drept de a stabili la un nivel suficient rata dobînzii la împrumuturile acordate pentru a acoperi cheltuielile privind dobînzile la mijloacele financiare atrase, iar rata de 31% anual stabilită pentru contractual de împrumut în litigiu este într-un raport nerezonabil cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, deoarece la caz s-a constatat incontestabil că AEÎ „Supercredit” se creditează de la „Corporația de Finanțare Rurală” SA cu dobînda de 24 % anual.

Totodată, recurenții Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra, reprezentați de avocatul Coadă Tudor au interpretat eronat prevederile art. 268 lit. a) din Codul civil precum că termenul de prescripție pentru încasarea penalităților a expirat, deoarece termenul de 6 luni de zile este un termen special de prescripție extinctivă și se aplică pe perioada de 6 luni de zile (180 zile), și nicidecum nu poate fi interpretat ca un termen general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată. Astfel penalitatea contractuală este o clauză penală care survine în urma neexecutării unei obligații, și reieșind din norma art. 268 lit. a) din Codul civil, se aplică doar pe perioada de 6 luni de zile indiferent de durata neexecutării contractului.

Tot actele cauzei denotă că pentru asigurarea achitării integrale și în timp util a împrumutului, dobînzilor, comisioanelor, penalităților, cheltuielile de urmărire, întreținere, înregistrare a bunurilor gajate și altor plăți, precum și a prejudiciilor cauzate prin neexecutarea de către Garbuz Alexandru, ultimul în conformitate cu contractul de gaj nr. 01/TL/2010 încheiat la 12 ianuarie 2010 cu AEÎ „Supercredit” și autentificat de notarul public Russu Gheorghe și înregistrat sub nr. 157, a acordat

asociației în gaj: un bun imobil - casa de locuit individuală cu suprafața de 77,6 m.p., nr. cadastral 7138119.073, situată în sat. Pîrjota, r-l Rîșcani; bucătăria de vară, beci, garaj, poartă, gard, și toate bunurile imobiliare nenumerate din interiorul casei, valoarea bunului imobil acordat în gaj a fost evaluată de părți la suma de 140 000 lei (f. d. f. d. 5-8, vol. II).

Prevederile art. 1 alin. (1) și alin. (2) din Legea cu privire la gaj nr. 449 din 30 iulie 2001 direct indică că gajul este o garanție reală în al cărei temei creditorul gajist poate urmări bunul gajat avînd prioritate față de alți creditori, inclusiv față de stat, la satisfacerea creanței garantate. Valabilitatea gajului depinde de valabilitatea obligației garantate prin gaj.

Cert este și faptul că Garbuz Alexandru nu-și onorează obligațiile contractuale privind restituirea la timp a împrumutului, dobînzilor și penalităților, iar potrivit calculului, datoria lui Garbuz Alexandru la data de 08 aprilie 2014 a constituit suma de 332 975 lei, dintre care suma de 90 000 lei constituie suma împrumutului, 85 250 lei dobînda restantă, 81 000 lei penalitatea la împrumut și 76 725 lei penalitatea la dobîndă restantă (f. d. 17, vol. II).

Aici se va remarca că intimatul a notificat debitorul creanței garantate despre necesitatea lichidării datoriilor acumulate, precum și debitorul gajist despre intenția AEÎ „Supercredit” de exercitare a dreptului de gaj, la 30 iulie 2016, iar la 30 iulie 2016 a înregistrat preaviz în Registrul bunurilor imobile la OCT Rîșcani (f. d. 9, f. d. 11, f. d. 17).

În acest sens, instanța de apel corect a reținut prevederile art. 867 alin. (1) din Codul civil, care indică că prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

În corespundere cu prevederile art. 514 din Codul civil, obligațiile se nasc contract, fapt ilicit și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art. 572 alin. (1) și alin. (2) din Codul civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună credință, la locul și în momentul stabilit.

Art. 512 alin (1) Cod civil, stipulează că în virtutea raportului obligațional creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute.

Cu referire la prevederile normei enunțate corect instanța de apel a stabilit că Garbuz Alexandru nu și-a onorat integral obligațiile contractuale, motiv pentru care este întemeiat și capătul de cerere din acțiunea AEÎ „Supercredit” cu privire la transmiterea în posesie a bunului gajat.

În susținerea concluziei date, instanța de recurs reține și dispozițiile art. 487 alin. (1) din Codul civil, care indică că, creditorul gajist poate să exercite dreptul de gaj dacă debitorul gajist nu a executat conform contractului sau a executat în mod necorespunzător obligația garantată ori o parte a acesteia, precum și în alte cazuri prevăzute de lege și contract.

Conform art. 488 alin. (1) și alin. (2) din Codul civil, creditorul gajist care intenționează să-și exercite dreptul de gaj trebuie să notifice acest lucru debitorului creanței garantate și, după caz, debitorului gajist și terțului deținător al bunului gajat.

După notificare, creditorul gajist depune la registrul în care a fost înregistrat gajul un preaviz, la care anexează dovada notificării debitorului gajist.

Conform art. 490 alin. (1) - alin. (2) din Codul civil, bunul gajat se transmite în posesiune creditorului gajist pentru a fi vândut, în condițiile legii. Transmiterea bunului gajat în posesiune creditorului gajist poate fi benevolă ori silită. Iar potrivit alin. (1) al aceluiași articol, transmiterea silită are loc în baza unei hotărâri judecătorești, după expirarea termenului din preaviz în conformitate cu legea.

Astfel, raportînd la caz prevederile enunțate, reieșind din constatările relatate și avînd în susținere dispozițiile art. 572 alin. (2) Cod civil, care reglementează condițiile generale de executare a obligațiilor și statuează că obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit, corect instanțele de judecată au ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și admiterii acesteia, or recurenții aveau la cunoștință consecințele statuate în clauzele contractului de gaj nr. 157 din 12 ianuarie 2010 care survin în cazul neonorării obligațiilor asumate prin contractul de împrumut.

Prin urmare, instanța de recurs consideră corectă soluția instanței de apel prin care a fost dispusă deposedarea și transmiterea silită a bunului gajat și evacuarea tuturor persoanelor din imobilul acordat în gaj.

Conform art. 82 CPC, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a pricinii.

Conform art. 96 alin. (1) și (1¹) CPC instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Potrivit art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.

Prin prisma dispozițiilor citate în speță se constată corectitudinea instanței de apel cu privire la încasarea de la Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra în beneficiul AEÎ „Supercredit” a cheltuielilor de judecată în suma de 31 623 lei ce se compun din 21 623 lei cu titlu de taxa de stat și 10 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Alte argumente invocate în recurs nu pot constitui temei de admitere a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Distinct de cele indicate, instanța de recurs, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebut și alții contra Franței nr.26561/1995, unde Comisia a menționat că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în recurs, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Din considerentele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra, reprezentați de avocatul Coadă Tudor.

Se menține decizia Curții de Apel Bălți din 07 aprilie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra împotriva Asociației de Economii și Împrumut „Supercredit” cu privire la recunoașterea nulității contractului de împrumut și la cererea Asociației de Economii și Împrumut „Supercredit” împotriva lui Garbuz Alexandru și Garbuz Alexandra cu privire la încasarea datoriei și exercitarea dreptului de ipotecă.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva